

Årsrapport 2013

Årsrapporten for 2013 rapporterer på de punkt som tildelingsbrevet ber om. Under følger vår oppsummering av aktiviteten knyttet til de enkelte målene.

Mål og oppgavene til Distriktssenteret for 2013:

Målgrupper og samarbeid

Kontakten med fylkeskommunene har i 2013 i stor grad handlet om program for styrking av utviklingskapasitet i små kommuner.

Målgruppene kvinner, unge og innvandrere undersøkte vi spesielt i statuskartleggingen av Bolystprogrammet og viser til arbeidsnotatet som ble oversendt 20.september for detaljer.

www.distriktssenteret.no

Distriktssenteret.no er i 2013 flyttet over på en WordPress-plattform levert av Smart Media as. Sidene har fått ny design der det er lagt lite vekt på nyhetsstoff og mer vekt på kort vei til innhold som er nyttig for kommunene. Det er kommunene som er målgruppe for nettsidene. Det er en utfordring at omfanget av informasjon vi har tilgjengelig gjør at det kan være vanskelig å finne fram til den informasjonen en søker etter. Den nye løsningen er mye mer fleksibel enn tidligere, og tilpasninger blir gjort kontinuerlig for å løfte det vi oppfatter som mest relevant og aktuelt.

Omdømmearbeid

Distriktssenteret gjennomførte Omdømmeskole i 2013 med 10 deltakerkommuner. Vi har gjennomført dette tilbudet årlig siden 2009. Tilbakemeldingene fra kommunene er veldig bra. Omdømmeskolen får en totalscore på 4,7 der 5 er best i en evaluering vi har fått gjennomført.

Vi leide inn Harald Espeland fra TIBE PR som ekstern faglig bidragsyter på alle tre samlingene, mens Distriktssenteret selv har det faglige og tekniske ansvaret for gjennomføringen. Omdømmeskolen 2013 hadde gjennomgående fokus på lokal utvikling og kommunens utviklingskompetanse.

I tillegg til Omdømmeskolen, har Distriktssenteret brukt sin kompetanse på omdømme og strategisk arbeid med lokal utvikling inn mot andre oppdrag i vår virksomhet som f.eks Småkommuneprogrammet.

Møteplasser

I februar arrangerte vi sammen med Husbanken og Rambøll nasjonal erfaringskonferanse om boligetablering i distriktene, og vi var medarrangør sammen med KRd, BLD og IMDI av den vellykkede nasjonale konferansen Mangfold gir muligheter i juni. Seminaret ble streamet og fulgt av 170 personer via PC og 30 oppmøtte. Sammen med fylkeskommuner og fylkesmenn på Vestlandet var vi medarrangører av Vestlandsk vidsyn i Ålesund 24. – 25.september. Konferansen samlet 130 deltakere fra de fire vestlandsfylkene. Distriktssenteret hadde ansvaret for en plenumssesjon med temaet «Slutt å synse – fra forskning til praktisk arbeid og hvordan måle samfunnsutvikling og attraktivitet?». I tillegg hadde vi ansvaret for en av tre parallellsesjoner der temaet var «Hvordan styrke utviklingskapasitet i norske distriktkommuner»? Vi har deltatt med innlegg på flere små og store seminar gjennom året.

Innflyttere (og samarbeid med KRd, IMDi og BLD)

Distriktssenteret har i 2013 vært aktiv i den nasjonale arbeidsgruppa for inkludering av innvandrere. Det er gjennomført to seminar med nasjonal deltakelse. Seminaret «Mangfold gir muligheter» ble fulgt opp med et samarbeid med KRd hvor det ble utarbeidet et erfaringshefte med formål å gi innspill og inspirasjon til fylkeskommunen og andre til å jobbe målrettet med temaet innvandrere som ressurs.

Studien av «Tilflyttingsarbeid i norske distriktskommuner» viser at slikt arbeid kan bidra til å rekruttere nye innbyggere. Arbeidet virker i det små, og antallet personer som blir rekruttert via slikt arbeid er beskjedent sammenliknet med det totale antall flyttinger til et sted. På bakgrunn av denne studien har vi laget et temahefte om tilflytting som blant annet forteller hvordan kommunene kan jobbe mer kunnskapsbasert for å få økt tilflytting. I september arrangerte vi i samarbeid med Trøndelag Forskning og Utvikling og Høgskolen i Nord-Trøndelag dialogseminar om hvordan forskningsmetodikk kan måle samfunnsutvikling og attraktivitet og bidra til mer kunnskapsbasert utviklingsarbeid. Seminaret handlet om å måle resultater og effekter av arbeid med tilflytting.

Lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK)

Fylkeskontaktene har deltatt på landsdelssamlingene i LUK. Vi opplever store forskjeller i fylkeskommunene sin organisering og oppfølging av LUK-arbeidet. Dette gjelder både hvordan fylkeskommunene involverer seg og hvordan de følger opp våre konkrete oppfordringer om å bruke oss. Etter landsdelssamlingene i vinter var Distriktssenterets oppgave å oppsummere de gruppearbeidene som ble gjennomført og vi foreslo da konkrete tiltak for oppfølging overfor KRD og TF/AFI. I juni møttes vi og ble enige om arbeidsdelingen for det videre oppfølgingsarbeidet. Distriktssenteret har etter dette valgt Fabelaktiv AS som leverandør av videosamling av gode eksempler på samordning i fylkeskommunene. De første filmene ble lansert på den nasjonale LUK-samlingen i midten av oktober. Etter innspill fra deltakerne der, valgte vi å endre noe i filmprosjektet. Leveransene fra Fabelaktiv måtte derfor utsettes i tid og prosjektet avsluttes våren 2014.

Bolyst

For å få bedre oversikt over resultat, effekter og status i de ulike prosjektene gjennomførte vi et internt arbeid for å samle og samordne opplysninger som kan gi lærdom på tvers av prosjektene. Arbeidsnotatet ble oversendt KRD 20.09.2013. Alle prosjekt som er tildelt bolystmidler er publiserte på distriktssenteret.no. Alle forespørsler fra bolystprosjekt blir fulgt opp.

Verdiskapingsprogrammet for lokale og regionale parker

Distriktssenteret har gjennom hele 2013 hatt en god dialog med KRD i arbeidet med lokale og regionale parker. I første halvår gjennomførte vi i fellesskap en besøksrunde i Nærøyfjorden Verdsarvpark og landskapsparken i Stalheim i Voss kommune. Under parkfagdagene i februar hadde vi felles foredrag om arbeidet som blir gjort gjennom verdiskapingsprogrammet for Lokale og regionale parker. Distriktssenteret har informert om parkprosjekta. I tillegg har vi hatt en rådgivingsfunksjon inn mot enkeltprosjekt.

Alle regionalparkprosjekta som har fått midler gjennom VSP-programmet for 2012 og 2013 er lagt inn på et eget «parkområde» på www.distriktssenteret.no. Dette har bidratt til å skape gode relasjoner mellom de ulike prosjektene og Distriktssenteret. Ved utgangen av året er det mer enn 60 kommuner som er involvert i regionalparkarbeidet i Norge.

På slutten av 2013 utfordret vi KRD til å komme med en bestilling på hvordan vi fra vår side kan hente ut mer kunnskap om regionalparker i Norge. Dette for å se om det ligger en merverdi i det å arbeide med lokalsamfunnsutvikling gjennom en regionalparkmodell.

Statens pris for attraktivt sted

Staten pris for attraktivt sted ble opprettet i 2012, og ble delt ut av kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete for andre gang 27. mai 2013. Prisen skal gå til en kommune eller andre aktører som gjennom å involvere offentlige, frivillige og private krefter har bidratt til å øke stedet sin attraktivitet og folk sin opplevelse av trivsel, tilhørighet og stolthet. Både store og små steder kan nomineres. Med prisen ønsker en å trekke frem lokalsamfunn som har utmerket seg med å drive kvalitetsmessig og estetisk opprusting med mål om å skape et levende og attraktivt sted å bo, arbeide, drive næring i og besøke.

Statens pris for attraktivt sted gikk i 2013 til Norheimsund i Kvam herad. De andre stedene som kom til finalerunden var: Kirkenes, Herøy (Nordland), Ringebu og Fagernes. Prisen er basert på en åpen konkurranse der en kan nominere via Facebook. I 2013 kom der inn 750 nominasjoner på 358 steder.

Under prisutdelingen i Norheimsund, viste juryleder Erling Dokk Holm til at denne prisen er med på å fremme gode eksempler på steder som jobber godt med lokal utvikling. Stedene som har fått prisen – Ulsteinvik i 2012 og Norheimsund – viser begge til at prisen er et kvalitetsstempel for det lokale utviklingsarbeidet som har vært gjennomført, og til stor inspirasjon. De bruker prisen i markedsføring og rekruttering til sitt lokalsamfunn. Alle stedene som har kommet til finalerunden de to årene prisen har, er presentert på hjemmesiden til Distriktssenteret, og skal gi læring og inspirasjon til andre.

Distriktssenteret meiner at Statens pris for attraktivt sted på en god måte bidrar til nyttig kunnskapsgrunnlag rundt bærekraftig tettstedsutvikling, trender innen fortetting, bustadutvikling og gode bumiljø, og koplingen dette har opp mot regional vekstkraft.

Styrke utviklingskraften til utsatte kommuner

Programmet startet i 2013 som en 5-årig satsing med mål om å styrke utviklingskapasiteten til kommuner med under 2000 innbyggere. I alt 41 kommuner kom med i programmet. Våren ble brukt til å etablere kontakt med aktuelle fylkeskommuner, med bl.a. en samling på Værnes 25. april. Videre ble det også opprettet kontakter i alle deltakerkommunene. Høsten 2013 startet Trøndelag Forskning og utvikling m/fl arbeidet med en statusvurdering i samtlige kommuner. Tanken var å gjennomføre en slik vurdering ved oppstart av programmet, midt i programperioden og etter endt 5-års periode. Forskerne som gjennomfører arbeidet har trukket følgende foreløpige konklusjoner:

- Kommunen framstår ofte som den sentrale motoren i utviklingsarbeidet.
- De som klarer å få til samhandling mellom ulike aktører framstår med mer utviklingskapasitet.
- Gode tjenester og godt omdømme oppfattes å være noen kommuners bidrag til samfunnsutvikling.

Statusvurderingene har omfattet områdene utviklingsledelse, utviklingskompetanse, utviklingsøkonomi, utviklingskultur, og samlet tidsressurs. Vårt inntrykk er at kommunene vi har besøkt har oppfattet statusvurderingen som nyttige. Flere ordførere har i etterkant av møtene sagt at de opplevde det som spennende og nyttig og bli utfordret på hvor "skoen trykker mest", og hvor de har det største potensialet for forbedring i sitt arbeid med lokal samfunnsutvikling.

Saman om ein betre kommune

Distriktssenteret har i 2013 i liten grad vært brukt av nettverkslederne i KS og prosjektledelsen i KMD. Noen kommuner har tatt kontakt med Distriktssenteret for veiledning og formidling, og vi har også selv vært i kontakt med kommuner som deltar i nettverk som vi har fulgt tidligere år.

ØKONOMI

Kommentar til statsregnskapet:

Distriktssenteret hadde i 2013 en utgiftsramme på kr 33.294'. Statsregnskapet viser et forbruk på kr. 32.062', og dette betyr et mindre-forbruk på kr 1.232'. I tillegg kommer lønnsrefusjoner på kr 423'.

Lønn og lønnsposter utgjør kr. 15.700'. Ut over dette er våre hovedposter knyttet til kjøp av utredninger og kunnskapsstatuser samt formidling av disse med kr. 6 mill. Dette er mer enn tidligere og skyldes det nye «Småkommuneprogrammet» som ble startet i 2013. Programmet var 5-årig og hensikten var å styrke utviklingskapasiteten til kommuner med færre enn 2000 innbyggere. Trøndelag forskning og utvikling fikk i oppdrag å gjennomføre en staturvurdering i samtlige deltakerkommuner. I 2013 belastet dette regnskapet med ca 1.5mill.

Vi har brukt kr 2.5 mill til husleie og infrastruktur/IT. Kontoret i Sogndal flyttet sent i 2012 til andre lokaler på samme adresse. De nye lokalene er langt mer hensiktsmessige, men har ført til en dobling av husleien. Teneo Data AS er leverandør av IT-driftstjenester. Avtaleperioden gikk ut i 2013. Etter en anbudsprosess ble det inngått ny avtale med Teneo Data AS.

Vårt arbeid tilsier stor reiseaktivitet. Reisekostnadene beløp seg til kr 2.2 mill i 2013. Dette er drøyt 200' mer enn i fjor og årsaken ligger i jubileumstur til Skottland i september. Vi markerte at Distriktssenteret var 5 år med en faglig og sosialt vellykket tur til Inverness i Skottland.

Reising er ressurskrevende og belastende for miljøet. Vi er derfor ivrige brukere av videokonferanseutstyr. Det gamle videokonferanseutstyret ble skiftet ut på tampen av 2013 og vi har nå et moderne og mer fleksibelt utstyr som fungerer svært tilfredsstillende.

Regnskapet viser at vi har kjøpt tjenester for kr 2.6 mill. Her ligger eksempelvis 0.5mill til gjennomføring av Omdømmeskolen 2013. Som et ledd i formidlingsarbeidet har vi brukt 0.8 mill på å få utarbeidet filmer. Innbakt i tallene ligger også kostnader vi har fordi vi er sekretariat for Statens Pris for Attraktiv stad. Dette arbeidet ble gjennomført til en kostnad knapt 0,8 mill (da er selve premien på kr. 250.000 tatt med).

Utredninger og analyser

Som det går fram av avsnittet over om økonomi, brukte Distriktssenteret 6 mill kr knyttet til kjøp og formidling av utredninger og kunnskapsstater i 2013. Dette er en økning fra tidligere år, og skriver seg fra kr 1.5mill som er brukt til statusvurdering av de drøyt 40 kommunene som er med i småkommuneprogrammet. Under er en oversikt over utredninger som er bestilt og/eller levert i 2013:

Rapporter, utredninger m.m	Kommentar	Tidspunkt/frist
Tilflyttingsstudie	Ideas2evidence i samarbeid Møreforskning. Omfattende studie av en rekke tilflyttingstiltak og en vurdering av effekt (se tekst under Innflyttere).	Levert juni 2013.
Evaluering av Omdømmeskolen	Oxford Research AS. En vurdering av effekten av å ha deltatt på Omdømmeskolen (i 2008 og 2010)	Levert mars 2013
Reiseliv som lokalsamfunnsutvikling	Telemarksforskning. Vurderer potensialet for styrket kommunalt utviklingsarbeid og tjenesteleveranse gjennom sterkere kobling av tilreisende og fastboenes behov	Levert august 2013
Boligpreferanser i distriktene	NIBR. Studien skal bidra til oppdatert kunnskap om hva boliger og bomiljø har å si for bosetting og tilflytting i distriktene og hva som er etterspurte kvaliteter ved selve boligen og det omliggende miljø.	Levert februar 2014
Ildsjelenes rolle, arbeidsmetoder og rammebetingelser i lokalt utviklingsarbeid	NIBR. Studien skal gi svar på: Hva kjennetegner ildsjelene, hva er motivasjonen for å bli ildsjel, og hvilke faktorer hemmer/fremmer ildsjelens innsats og i hvilken grad rammevilkårene kan påvirke ildsjelenes muligheter for handling og gjennomføring.	Levert mars 2014
Statusvurdering utviklingskapasitet kommuner i Småkommuneprogrammet	Trøndelag Forsking og Utvikling (i samarbeid med Norut, Vestlandsforskning, Østlandsforskning og Agderforskning). Gjennomføring av statusvurdering som et grunnlag for hvordan styrke utviklingsarbeidet, måle effekter (gjenta etter 5-års perioden) og grunnlag for rapportering.	Levert mars 2014
Ungdom og medvirkning: Hvordan legger kommuner til rette for medvirkning fra barn og unge i planarbeid og lokalt utviklingsarbeid?	Trøndelag Forsking og Utvikling. Casestudie av noen distriktskommuner som har lyktes med å involvere barn og unge i planarbeid og lokalt utviklingsarbeid	Levert mars 2014
Gode eksempler på boligstrategiske tiltak	Rambøll. Formålet er dokumentasjon og formidling av gjennomførte satsinger og utprøvde boligpolitiske tiltak i distriktskommuner	Leveres juni 2014

Andre føringer fra departementet

Kommunikasjon og informasjon

Gjennomslaget i media i 2012 har fortsatt i 2013. Vi opplever det som lettere å få gjennomslag i redaksjonene. Vi blir også oftere kontaktet for å uttale oss. Gjennom året har vi i større grad enn tidligere levert og fått trykt kronikker og debattinnlegg, både med utgangspunkt i egne initiativ og som innlegg i pågående debatter.

Vi har rammeavtale med Gambit Hill & Knowlton om støtte på kommunikasjonsområdet. Som en del av dette har vi hatt formidlingskurs for alle ansatte. Ellers bidrar Gambit Hill & Knowlton med kommunikasjonsfaglige råd ved behov.

Vi arbeider mye med å legge til rette for god intern kommunikasjon og kunnskapsdeling. I løpet av 2013 er det gjort et stort vellykket arbeid for å strukturere internt lagret informasjon slik at det er lettere å finne fram. Dette er videreført i anskaffelse av Sharepoint som dokumentbehandlingsverktøy og intranettløsning. Innføring av dette skjer i første kvartal -14.

Miljørapportering

Distriktssenteret har ikke funnet det hensiktsmessig å etablere eget miljøledelsessystem (eks ISO 14001), men har integrert miljøledelse i ledergruppens ledelsesplattform. For at virksomheten skal ha et bevisst forhold til miljø og samfunnsansvar er det viktig at dette er forankret i ledelsen. Sammen med rutiner beskrevet vår HMS-håndbok mener vi derfor at dette er den beste måten for Distriktssenteret å ivareta miljøansvaret. Av enkelttiltak kan nevnes følgende:

Innkjøp: ved anskaffelse av varer stilles det miljøkrav til leverandør. Dette kravet ble f.eks stilt ved anskaffelse av møbler, inngåelse av rammeavtale for grafiske tjenester og trykkeritjenester.

Avfallshåndtering: avfall sorteres i h.h.t. våre vertskommuners avfallshåndteringsordning. Tonere returneres i egne returesker. Vi bruker svært sjelden engangsbestikk og lignende.

Videokonferanse: vårt motto – ”der video kan brukes skal video brukes”. Vi er fremmere av bruken av videokonferanseutstyr og ser at vi påvirker våre samarbeidspartnere til i større grad å bruke dette verktøyet fremfor å reise og møtes fysisk. Dette sparer miljøet for utslipp ved reiser, samt at det fører til langt mer effektiv bruk av arbeidstid. Allikevel blir det noe reising. Da skal kollektivtransport brukes fremfor privatbil der dette er mulig.

Arbeidsmiljø, sykefravær og HMS

Distriktssenteret hadde pr utgangen av rapporteringsåret 25 fast ansatte. I 2013 var det tre rådgivere som sluttet, tre nye som tiltrådte og to som hadde permisjon. I tillegg avsluttet én trainee sin periode hos oss i juni og en ny startet 1. september.

Tabell 1		Kjønnsbalanse			Lønn ¹	
		M %	K %	Totalt (N)	M (i kr)	K (i kr)
Totalt i virksomheten	2013	52 %	48 %	25 pers	597.800	561.100
	2012	35 %	65 %	23 pers	608.700	557.100
Ledelse (direktør, avd.ledere, ktr.sjef, komm.rådg)	2013	60 %	40 %	5 pers	784.200	667.400
	2012	60 %	40 %	5 pers	768.800	660.300
Kategori 2 (førstekons., rådg. seniorrådg.)	2013	50 %	50 %	20 pers	541.900	539.900
	2012	39 %	61 %	18 pers	540.000	536.500

¹ Årsfortjeneste per heltidsekvivalent (i kroner). Gjennomsnittet for menn og kvinner på ulike nivå gir mest informasjon.

Tabell 2		Deltid ²		Midlertidig ansettelse ³		Foreldrepermisjon ⁴		Legemeldt sykefravær ⁵	
		M	K	M	K	M	K	M %	K %
Totalt i virksomheten	2013	0	0	0	1		1	0,10 %	0,3 %
	2012	0	0	1	0			0,49 %	2,49 %

² Andel av hvert kjønn som arbeider deltid

³ Andel av hvert kjønn som har midlertidig ansettelse

⁴ Andel av totalt foreldrepermisjonsuttak som blir benyttet av hvert kjønn

⁵ Sykefraværprosent for hvert kjønn. Legemeldt fravær.

Tiltak for å redusere sykefraværet

Sykefraværet har helt siden oppstart i 2008 vært lavt, med 1,06 % i 2009, 1,91 % i 2010 og 1,51 % i 2011. I 2012 hadde vi en liten økning i sykefraværet, med en fraværprosent på 3,23. Vi har en tro på at dette lave sykefraværet er et resultat av flere faktorer: personalledere som er opptatt av nærvær, kort avstand mellom leder og ansatt, interessante arbeidsoppgaver gir en motiverende arbeidssituasjon med en riktig balanse mellom ledelse og styring, samt kontinuerlig vekt på tiltak som fremmer et godt arbeidsmiljø. I tillegg er det et godt og konstruktivt samarbeid med de ansattes representanter. Distriktssenteret legger vekt på å fortsette dette arbeidet og har som mål å holde sykefraværet lavt.

Samfunnstrygghet og beredskap

Dette punktet anser vi som ivaretatt gjennom vår beredskapsplan. Denne ble utarbeidet i 2011 og revidert i 2012.

Brukerundersøkelser

Vi har ikke gjennomført brukerundersøkelser i 2013. Det er gjennomført mer omfattende brukerundersøkelser gjennom evalueringen av oss. Vi har vurdert dette som mer verdifullt enn mindre undersøkelser vi selv tar initiativ til.